

NĂM THỨ BA. — SỐ 121

JEUDI 19 JUIN 1919

DEPOT LÉGAL

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGŨ

AN HÀ NHƯT BAO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue, Cantho

TÔNG LÝ: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHẠM-KỶ-XUÔNG

GIÁ BÁN NHƯT TRÌNH

TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG

BỒN CHỦ LANGSA

BỒN CHỦ QUỐC NGŨ

TRỌN NĂM..... 3\$00
SÁU THÁNG..... 2 00

BỒN QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM..... 5 \$ 00
SÁU THÁNG..... 3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ..... 0. 15

TRỌN NĂM..... 7\$00
SÁU THÁNG..... 4.50

Vị nào muốn gao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho. — Imp. de l'Ouest

Handwritten notes and a circular stamp on the right side of the page. The notes include "Kính gửi Ông Trần Văn Năm" and "Kính gửi Ông Trần Văn Năm". The stamp is a circular postmark from Cantho, dated 19 JUN 1919.

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bổn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nhà nước cho phép Bổn hiệu nếm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-linh; nên bổn hiệu ăn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Nhưng Rượu thuốc của Bổn hiệu nếm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUÊ CHỈ KHẢI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hề uống vô nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Giá mỗi ve 0\$30, mỗi lố 12 ve 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gửi thư cho Bổn hiệu thì bổn hiệu sẵn lòng gửi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THẤP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép tẩm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bệnh nhứt đầu phong, tay chơn phù thũng, da thịt sưng nhức, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chơn, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau ứa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe hẳn hơn lúc trước trăm phần người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giới luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯỞNG BỎ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người

Sắc dục quá độ, nhức đầu chóng mặt, thân hư đi tinh, Dương-Vật-Rất-Cũ đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-đái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mết vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh lão thấy đều dùng đăng. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-lũ.

Hề uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cùng nổi.

BÁ BO-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ hơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoãn hốt, chẳng biết thềm ăn, tứ chi rũ liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mịt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư

Bổn dược phòng bằng đa tâm chú ý, tiếm Phương gia thể nọ hết sức mới chế ra đăng một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hề ăn hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, đờn ông đờn bà, người nào khí hư huyết hạc, thật hỷ kém hao, hề uống rượu thuốc này thì đăng tráng tinh sanh huyết, chẳng những là đăng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này đăng thường thì đăng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chỉ tánh được đó

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hổ-cốt và Mộc-qua, bổn dược phòng chẳng nài công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hề uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền

Đau trong xương, tứ chi rũ liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, nhức đầu phong, các thương thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhứt.

Bất kỳ đờn ông đờn bà, hề uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại đăng sống lâu thêm nữa

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BỊM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huột lược thơ can, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhứt.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ đăng, còn như đau lưng, nhức tay, mỏi chơn, đau trong xương, hay đực gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chơn bại hoại. Các chứng ấy hề uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của bổn Dược-Phòng nếm tại tiệm và mỗi khi nếm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chầu, hiệu Trung-Huê Dược-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư quý khách ai muốn dùng thử thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhãn đề hiệu Trung-Huê Dược-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gửi thư để chỗ ở cho kỹ lưỡng thì bổn Dược-Phòng sẽ gửi thuốc đi tức thì, xin quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUÊ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà nòng cho dãn; mạnh giỏi, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI chũt hàng bảo chế y sanh, tại đường CATINAT số 119 SARGON, là có danh tiếng lắm, vì bán rộng những thuốc như thế hàng, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng nói, không khi nào thấy người An-nam tới mua mà bán đắt hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THÂN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thư rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dòn bả có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giỏi.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RỘNG THUỐC THUONG HANG và nhiều hiệu có danh tiếng dân bực bả **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, ớt bực nhứt.

Chính tiệm trừ thuốc hoản PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngửa dặng các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 60.000

Hàng này của Lào-si và Annam hàng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt một đến là tại Sargon có món chi thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cùng gửi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức. Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rom hiệu Stella

Làm rộng bằng nước mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về bán lại khi trả tiền trước.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu dặng cả, tại nhà in Hậu-Giang Cần-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chức có quyền thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trường và có đủ kiểu viết thì lời truyền rao, của ông DƯƠNG-VĂN-MÊN mới dọn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$.00

Tiền gửi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang Cần-thơ, mà mua.

Kính cáo.

AN HÀ NHỰT BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1. — Chưa biết binh nhau trong cuộc thương mại.	6. — Nguyễn-chánh-Sát tiên-Sanh.
2. — Xuất cảng lúa gạo.	7. — Báp từ bài nan biện thiệt hư.
3. — Kinh cũng chũr kháo quan.	8. — Ai tin.
4. — Quan Nguyễn-soái Maspéro viếng tỉnh Baelieu.	9. — Tại tập
5. — Lễ khánh thành đình thâu làng Đồng-lợi	10. — Nam-kỳ thời sự giá bạc giá lúa

Chưa biết binh nhau trong cuộc thương mại

Từ ngày có báo-giới quốc-nữ phát hiện đến giờ, chũr vị binh bút cùng các trang thức giả bằng ngày khuyến khích đồng bào ta nòng-nả trong dặng thương-mại công-nghệ ngò tranh dành mỗi lợi ở xứ ta cho ta hường lấy nhau. Nói cho phải: công các ông khuyến khích thiệt cũng là chẳng uổng, vì hiện trong lúc này từ thành thị chỉ thôn quê, tuy chẳng dặng dặng mà sách cũng tiệm khách-trú, chũr rải rải cuộc thương-mại công-nghệ của người Annam ta cũng là có mỗi tiệm tần dõ. Thấy mà mừng, rồi nghĩ lại cho Đồng-bào ta mà cũng buồn! Mừng là mừng người Annam ta ngày nay dặng hoản lĩnh trong dặng thương-mại công-nghệ ra lập tiệm này hàng kia dặng tranh mỗi lợi cùng ngoại bang. Còn buồn là buồn cho người mình chưa biết binh nhau hiệp hòa giúp đỡ nhau (pas de solidarité) cho dãn. Bể vững là dai hoặc là mau tã bỏ trong nề thương trường. Đang tiết cho Đồng-bào ta nhiều tay còn chưa chịu xét kỹ nabi xa mà trước y trước trợ lấy nhau, lại đi làm mưu gian của bọn khách-trú mà dõ một chút ít lợi rồi hại lẫn Đồng-bào chẳng

cho kinh đình được nơi đường thương mại. Mặt từng thấy mà lại cũng từng nghe nhiều người mình nói vậy «tiệm Annam bán đồ mắc hơn tiệm chặc tiệm chà, dẽ mình lại tiệm chặc tiệm chà mà đồ rẻ hơn» Trường lại nếu mắc hơn 1, 2, chiếm cùng là 5, 7, chiếm cũng chẳng hại chi, ấy là mình giúp lấy nhau mới gọi là ái quốc ái chủng chũr. Cuộc thương mại của người Annam ta lúc này chẳng khác nào như là một dĩa con nít mới biết đi lữ-giữ nên chẳng có người nương đỡ dĩn-dắc thì cũng khó mà chũr sót cho dặng! Nhiều tiệm nhiều hàng của Annam từ đó tới bây giờ thường suy sụp mà phải dẹp, cũng bởi có đó. Người mua của người Annam, nhưng mà ít đến tiệm Annam mà mua, lâu ngày, hàng bán thì không chạy, số phí thì không dãm dặng, thế nào lên vũng cho dặng mà không dẹp!

Khách-trú rất đồng tình rất hòa hợp hệ hàng hóa chi của nước nào đó, mà nước đó có đến trai phạm với nước họ, hoặc là cuộc kinh tế lý tài hoặc là các dẽn hệ quốc họ ra lệnh «lấy chũr» thì cả nước từ nam phụ lão ấu không dùng hàng hóa nước đó bao giờ. Như mấy năm trước họ tây chũr hàng hóa của Huế-kỳ, thì một món nào của Huế-kỳ làm ra họ cũng chẳng thêm dặng. Nam

rồi đây, Đồng-bang ta còn nhớ, bọn khách-trù tây chẳng chịu coi bát xiết t-la-l-ăn. Đó là chuyện bất xứng đó mua vui nhớ mọn họ còn đồng tình như thế. Lúc này đây họ đang tây chái hàng hóa của Nhứt-Bổn, tại Thương-Hải bọn học sanh dư trăm dư ngàn đập đầu ngoài lò, hề thấy tên chệc nào mua hàng hóa của Nhứt-Bổn, chừng ra khỏi cửa chúng nó áp lại giết xé hết, làm cho ai nấy không dám đến mà mua đồ của Nhứt-Bổn bán đó.

Annam mình thì không dạng vậy, bọn chệc đã lột da thú lợi còn buông động kiêu hãnh khi thì Annam là khác, vì chúng nó biết mình chẳng biết thương lấy nhau, chẳng biết binh nhau, ai chết nấy chẹn.... Bởi vậy: chệc mà có khi thì nhục nhà Annam cách nào đi nữa thì Annam cũng đến chệc mà mua bán thôi.... buôn không? ...?

Phạm-kỳ-Xương.

Về việc xuất cảng lúa gạo

Bốn quán xin dịch và đo hành vào đây lời nghị của quan Toàn-Quyền cho phép xuất cảng lúa gạo 75 ngàn tấn trong tuần tháng Juin này.

Đồng-Dương Tổng Thống Toàn-Quyền Bại Thần,

NGHỊ ĐỊNH:

Điều thứ nhất—Số cao hơn hết gạo và lúa dạng xuất cảng ra khỏi Hải khẩu Saigon trong tuần tháng Juin định là 75 ngàn tấn.

Số cho xuất cảng này không kể đến các món hơi lúa gạo mà ra, như là tấm và bột, vì cuộc xuất cảng mấy món đó ở ngoài cuộc này. Số 75 ngàn tấn cho xuất cảng sẽ chia cho mấy kẻ buôn bán xuất dương Langsa và người Phương Đông như sau này:

—Hai phần ba (2/3) cho người buôn bán xuất dương Langsa.

—Một phần ba (1/3) cho người buôn bán xuất dương Phương Đông.

Về việc chia lúa gạo xuất cảng đó cho các nhà buôn xuất dương lúa gạo ở Saigon, như chia cho người buôn bán xuất dương Langsa thì phần hội buôn bán xuất dương của người Langsa ở Saigon lãnh mà chia, song phải do nơi phòng Thương mại Saigon; còn chia cho người Phương Đông thì phòng Thương mại Khách trú ở Chợ Lớn lãnh mà chia.

Điều thứ nhì—Điều lệ này sẽ ban hành kể từ 1er Juin 1919.

Điều thứ ba—Nhưng bài chỉ lãnh về vụ xuất cảng này: cũng kể từ ngày ấy khởi sự cho tại phòng việc của Hội Phái viên xem xét về việc xuất cảng lúa gạo lập ra bởi lời nghị ngày 6 Février 1919.

Hết thấy các điều lệ nào trước mà không trái với các điều lệ này thì còn được ban hành như cũ.

Điều thứ tư—Quan Nguyên Soái Nam-kỳ lãnh thì hành lời nghị này.

Làm tại Saigon ngày 21 Mai 1919

ký tên: A Sarraut

Vương lịnh quan Toàn-Quyền:

Quan Nguyên-Soái Nam kỳ,

ký tên: MASPÉRO

Kính cùng chư khan quan

Bốn quán rất cảm ơn chư tôn có lòng huệ cò mà nhận xem tờ An-Hà Nhứt-Báo từ ấy đến giờ, ấy là phần chư tôn giúp cho bốn quán dặng vững bền tuần nghiệp; còn phần bốn quán đây chỉ lấy tâm nhiệt thành đem hết chỗ nghe chỗ thấy mà truyền bá ra dặng đáp

đến ơn cò cập với chư tôn và quốc dân ta trong lúc này. Vậy mới phỉ lòng của bốn quán.

Sau đây, cho dặng tiện bề chỉnh đốn trong các đều tổn kém:

Bốn quán kính nhắc chư tôn vị nào mua báo An-Hà hoặc mới mua hoặc mường nam rồi mà chưa đóng tiền, xin lưu ý giùm mua mandat gọi giúp ích cùng bốn quán thì ơn của chư tôn rất trọng rất trọng.

Bốn quán cảm ơn.

Quan Nguyên-Soái Maspéro viếng tỉnh Bắcliên

Này thứ năm 3 Juin 1919 Châu-thành Bắcliên cơ tam sa treo rúc rỏ dọn lễ nghinh tiếp quan Nguyên-Soái Nam-kỳ. Ngày đó lúc 3 giờ chiều quan Nguyên-Soái Maspéro đến nơi, các quan Langsa và Anam, Tổng tăng tế tự đón đi tiếp rúc rỏ tại Tòa Bô. Khi các quan Tây, Nam chào mừng quan Nguyên-Soái xong xã rồi, ngài ben đi viếng Nha Đường và chùa Báo Sơn. Kể đó, ngài đi với ông Ben là Tham Biện chủ tỉnh Sơn hương, ông Hérissou là quan Cai quản sở Mật Tham và các quan Tây Nam đến dự lễ dưng. Thach-trụ kỷ niệm bia danh các chiến sĩ vì Mầu quốc mà cốt tưng thán vọng thach-trụ này dưng tại dương tại O'Connell, nơi gọi dương Thach-trụ cũ dương Victor Huot.

Lúc đó 1 miêng đã chừ nhứt nơi nưc Thach-trụ rồi, quan Tham Biện chủ tỉnh Bắcliên là ông Gondreau tỏ lòng khen tặng chư chiến sĩ vì Mầu-quốc phải

đem thân mà chiến đấu với bọn giặc-mạo chẳng may phải sa trắng táng mạng, thất thi thương tiết, song tiếng nghĩa sĩ bìa tại đời đời rất kính rất mến.

Sau khi dự cuộc lễ này rồi, quan Nguyên-Soái đi viếng các nẻo đường ở Châu-thành và chiều lại ngài dự tiệc tại dinh quan Chủ tỉnh.

Qua bữa sau, 6 Juin, lúc 8 giờ ban mai, ngài đi viếng Trường học Nam và Nữ. Kể 8 giờ rưỡi, ngài đến viếng nhà Công-sở lang sở tại (Vinh-lợi), nơi đó bàn hội Nôu-nhiếp Tương-tế đang chờ nghinh tiếp ngài. Đến nơi có ông Loye là Hội trưởng trong Hội từ ít lời chào mừng quan Nguyên-Soái. Giút lời, thì ông Trá-trích-Trạch là quan Bưu Hội đến trước mặt quan Nguyên-Soái đọc 1 bài trần thuyết về công việc của Hội dặng thanh bạch, nhưng mà muốn mau thanh tự cần phải có Chánh Phủ lo lâu và giúp mới dặng.

Quan Nguyên-Soái Maspéro trả lời an ủi các chức cho hội mới mau dặng thanh tự. Ngài ước cần hội dặng chung cùng với nhau lập thanh cha máy xay lúa thì gạo sẽ ban phân cho ngoại quốc khỏi buôn bán với khách trú, thì cái quyền lợi sẽ kéo dần dần về cho người Anam đó.

Khi quan Nguyên-Soái dời gót, thì hội các nông tương-tế ben cử một hội tại dặng lo lập nhà máy xay lúa.

Kể đó quan Nguyên-Soái Maspéro và các quan hộ tống, ngài ngồi xe hơi đi viếng lộ Camau. Khi tới cây trụ đá 49, km 600 tại rạch Thảng-Bè, ngài xuống Carot đi 18, km 400 thườn nữa mới đến quận Camau. Ấy là thì cái lộ này con chẳng bao nhiêu nữa thì giáp Camau rồi.

Trộn ngày đó lúc 3 giờ rưỡi chiều quan Nguyên-Soái trở về tới Bắcliên, ngài nghỉ khỏe một ngày, đến 7 giờ ba giờ tối, và ngài quan Tham Biện Gondreau cùng với các quan đi sang Sóc-tràng dự yến.

Lược dịch trong báo L'Opinion

Lễ khánh thành

MIẾU THẦN HOANG LANG ĐÔNG-LỢI

Tổng An Trường (Cán-thơ) có làng Đông-Lợi, từ bấy lâu Miếu thờ Thần hư tẻ, mà trong làng không sửa sang lại dặng. (Chẳng phải là không đủ sức tu bổ miếu Thần!) Tại vì hương chức hay chinh lòng nhau còn điển chủ thì không hay hiệp ý! Nên để chỗ thờ Thần xem qua rất tối tăm. —Cách ba năm về trước những người mà có di ngạn qua chỗ miếu thờ Thần làng Đông-Lợi ngó lên. Thấy một cái nhà nhỏ nhỏ xịch-xạt, ngói lấm còn tấm mắt trống trước trống sau kể một cái bàn trong thì treo một chữ Thần rất lớn mà cũ thời thiết củ! trước nghi có cặp lặt (bằng cây) cổ ngóng cao không, bụi bậm đóng đen, lu lịch..... đó là mấy món đồ trong miếu, ngoài mấy món ấy thì còn một cái mô dè trên cái giá và 1 cái trống mà thôi..... Than ôi! Tình cảnh thế, ai trông thấy mà chẳng buồn giùm cho Ông Thần vậy ư?

Đến nay, khác hẳn! thiết khác hơn trước rất nhiều, vì trong 3 năm nay hương chức và nhơn dân đồng tâm hiệp ý nhau, mà làm nên mấy Tòa miếu vô rất nguy nga, toàn bằng ngói xem qua rất đẹp.....Mới đây, có thiệp của làng gửi mời Diên-chủ ngày 29 và 30 tháng 4 Annam, ăn khánh thành miếu Thần. Thừa dịp, tôi đến trước là cúng Thần, sau xem công cuộc của làng lập thành đường bao!.....

Ghe gần đến bến, xem qua, cảnh đã đổi lạ hơn xưa! Nào là ghe hầu, ghe cuối, xuống lương, xuống be, dậu thoi chạt rạch đầy sông.....Ngó lên bờ thấy: trong mấy tòa ngói đồ lâu lâu; ngoài lộ, thì quán xá cất giăng giăng (ấy là quán của ba chú chệc cất che mưa, dặng bán đồ ăn theo cuộc hát.) Nhà tiệc của làng chưng dọn nghiêm trang cờ-tam-sắc phất phơ bốn phía.—Người ta đi coi

dòng như hội...nào là nam thanh, nữ-tú quần áo nhúm nhá, lũ bảy đoàn ba dãy đường, khắp nẻo!—Coi ra từ xưa đến nay làng này, mới có kỳ này là hơn..?

Khi ghe ghé bến, tôi lên miếu cúng Thần vừa rồi hương chức mời dòng lý rượu Whisky, thì nhâm lúc hát bội đang hát đánh dấu tuồng: thấy một tuồng lương-gách băng hời, mặt rắng rục, râu lẩn quẩn bó bằm, ra sào khẩu múa men.....rồi nhảy lên ghế ngồi xưng tên...Ta-ôn-Đinh là hăng!—bởi ra mới rõ bát tuồng Sơn Hậu thứ nhì, lúc Pháo-dinh-Công chém sứ dè cớ, trở về trao báo cứu cho chúa.....

Coi qua ít lớp, rảo bước xem cuộc dọn chưng trong miếu thế nào! Thấy nghi tiết khá khen, bệ chưng chế xem qua vừa đẹp mắt; đồ-lễ-bộ tinh au rục rờ, biển thờ Thần thếp vàng, sơn đồ tốt-tươi.—Cuộc văn vang, nhờ bởi dòng người; tình hương chức coi ra, thương hòa hạ mực. Xem rồi nghĩ lại: không dè hương chức và nhơn-dân ngày nay mà hiệp nhau làm nên cuộc dặng rõ ràng như vậy!

Rất mừng thay cho làng Đông-Lợi cuộc Khánh thành miếu thờ Thần dặng yên...khỏi lo kẻ qua người lại kẻo, phiền như xưa.

một người Diên-chủ
N. Q. C.

Nguyễn-chánh-Sắt tiền sanh

Kính thưa ngài.

Bỉ nhơn, tự hỏi được nghe những lời khinh bạc, cái tuồng giả-tâm, của tờ báo «Hoa-kiểu» mà ngài dịch ra dặng trong quí báo số 105 đó nghĩ mà đau xót cho cái quyền lợi của dân đoàn xã hội Annam ta biết là đường nào. Mà lời ngó lại của báo «Hoa-kiểu» chỉ ngay tờ «Nông cổ» mà báo ngài rằng.....

Có nhiều đều xâm phạm với cái ý kiến của ngài bình vựt cái quyền lợi Annam đó; lại thêm chê khen cả đoàn thể nước Việt nam ta, đem dân Bắc-kỳ mà so với dân Nam-kỳ chỗ này khôn, chỗ kia dại ra nữa. Bỉ-nhơn, thiết tưởng phạm những các hạng người ở đời có ai mà khời lỗi, còn cả trong một nước, có nước nào mà khời tệ bao giờ; ngay như bên Âu-châu Mỹ-châu là xứ văn minh trước nhứt hết, mà cũng đi tất là thập phần-hoàn-toàn, huống gì như dân Annam hay là dân Chệc vậy mà hơn nhau những cái gì? kiếm cơm ăn dặng no bụng, rồi lại trở cưỡi người nhà nông.

Khi ngài đã dịch bài báo ấy ra rồi ngài lại tự tôn một cái địa vị cao thượng hình như không quan-hệ gì tới ngài, ngài lại giao cái trách ấy lại cho bạn đồng nghiệp, ai có ý kiến gì thì tha hồ bàn lèn, chừng chung cuộc rồi ngài sẽ «kết-luận» một bài dịch dặng mà ngó với báo «Hoa-kiểu» Bỉ-nhơn thiết tưởng cho các nhà thiết chiến mà dự dự như, ngài vậy, thì việc đoàn thể, việc danh dự, cái lợi hại ra thế nào. Huống ngài là một người tự thì dóm dưng ra việc này vậy; hay là ngài sợ phan-phui ra cho nhiều lời rồi người khách với người Annam có cái phong triểu ác cảm với nhau chăng? Mà ngài thử nghĩ cho kỹ ra coi người Annam ta nên rằng thân ác cảm tình với người Khách như tự hai ngàn năm trở lại đây, hay là nên rằng ác cảm với người Khách thì có hại gì đến nước nhà ta không? Ngài cũng thiết là một vị thư-giã, cho nên lúc bấy giờ ngài mới ra mà bình vựt cái quyền lợi của người Annam ta, mà kêu oài với Chánh-phủ về vụ nhóm hội định cho số lua xuất căn đó Nay mà ngài không đi gì tới việc ấy nữa, thì bởi tại cơ nào? Hay là ngài thấy các báo nói vậy đó là đủ khảm cho người Khách rồi mà ngài không nỡ nói nữa chăng? Hoặc là ngài nghĩ rằng: báo «Hoa-kiểu» nói như

vậy đó là trăm đều phải cả, chúng ta nên lấy những điều ấy để mà làm lời cách ngôn, bài diễn thuyết, cho người Annam ta được chăng?

Vì bằng lòng tốt của ngài không phải như những lời của bỉ-nhơn bàn quanh bàn quẩn theo trên đó, thì chúng ta nên xin với Chánh-phủ dặng in cả cái bài báo «Hoa-kiểu» và cái bài quốc ngữ của ngài đã dịch sang ra đó, in một bên chữ Tào, một bên chữ quốc ngữ, dán nơi các nhà làng trong Lục-châu, và các nhà lồng chợ từ châu-thành cho tới chợ nhà quê, và các trường học (nam, nữ) trong lục tỉnh cho người Annam ta biết rằng cái giá tâm của người «Hoa-kiểu» tự bấy lâu.

Nay kính

Huỳnh-kim-Phong (Cán-thơ)

Bổn quán ấn hành bài này đây là do theo lời xin của M. Huỳnh-kim-Phong chứ Bổn quán chẳng hề can dự đều chi trong bài này

Đáp từ bài “Nan phân biện thiệt hư

Của ông Hòa thượng Minh Chánh trong
An Hà số 119

Chiều vừa rảnh việc nhà, xáy thấy trẻ em cầm qui báo An-Hà; tiện thiệp lật đặt báo trẻ đem xem, dờ ra coi tới bài «Nan phân biện thiệt hư» của ông thì thiệp bồi há đọc hết đầu đuôi; đọc đi, đọc lại năm ba bận rồi bắt tức cười. Cười là cười ông đã làm Hòa thượng còn thầy lay biện bác việc hồng tráp với tiện thiệp là phạo quần vận yếm mang. Mà tưởng nói sao kia, chứ nói vậy ai đi bá phục sao!

Thưa ông! ông bắt thơ như vậy thì lấy làm hẹp hòi cho tiện thiệp quá! Và chẳng làm thơ đầu ai ra vận gì trời kẻ miễn là cứ giữ thân dè thì thôi còn vận thì tự ý ai muốn làm chữ hay nôm tùy

thích nữa là còn âm cũng được chứ; vì như vậy: Xơ có vớ ở rổ; lúc trước như báo cũn có ăn hách hiển bài tới chữ Co nười hi đất chữ Co là (ô em) kẻ thất chữ Co là coi, chữ O và Rô kướm phân biệt. Lại tiếp nữa có thấy trong qui báo A. Há lúc trước ăn hành bài "Khuyến đồ bất" vào thảng ăn cầu nhà rắng, cầu dấu nhà chữ Tiêng thì người cũng đặt rằng: «Chúa thân» dám nói ông, sao lúc đó ông không ra mà biệt bác với người; hay là biết rằng người là đường đường nam tử rồi sợ là mà quên! lúc ấy họ khi ông còn mất tham thỏn là! Cho đến nay vừa thấy thiếp là phận như thế chất hiền bỏ lên mở; ra mà dọa chơi cũng là hiệp chơi cho thỏa lòng kiên hành; chi mà tệ vậy ông!!

Ông Hòa thượng! ông là người nết thơ ít nữa ông phải đọc từ bằng, xét từ câu gồm ý tứ cả bài thơ cho chính chắn, coi phải hay quấy rồi sẽ bắt có muốn gì đâu. Cái này không miên là nghe thoán qua rồi tự đắc nói đùa không trúng thì trặc chẳng kể đến họ tên đem vào nhật báo.

Này ông! ông mà bắt cáo nháp đề của tiệp thiếp như rứa thì thiếp e họ ông còn chưa thông thời đại do a ông à! Nếu mẹ trong con mới được dựa cửa mà trông, còn vợ trong chôn thì không nên dựa cửa; luật nào vậy ha! ai cấm đó, ai ngăn đó xin ông nói thử nghe nào.

Ông phải biết, phong tục Anam khác Tào khác, xưa khác, nay khác lần lần đời đời; mỗi mỗi đều cái cụn oân tăn; nên lúc này thì xe tầu nước nước thiếp đâu biết được, chừng nào chồng thiếp về; nên lúc bước như tới ra dựa cửa ngồi trông, họa may có gặp tin chồng hay chăng? Cho lẽ thì mỗi bữa thiếp phải đến bến tầu cùng là bến xe mà don mới phải vì tình nghĩa vợ chồng xa cách đã lâu ngày sao lại không thương không nhớ.

Ông lại nói trượng theo tích Tào thì dờn

bà không có ra dựa cửa mà trông chồng bao giờ.

Thiếp xin hỏi vậy chứ bà Vo-y-phu có hông con ra cửa trông không? Nếu không vậy chờ đi đâu tới trên núi mà đến đó; hình kia hờ đã đến nay theo ha thấy biết danh. Tồn Tồn thì ở không ra khỏi cửa chờ ai để triển dẫu sẽ được tha chồng, thiệt thiếp không biết sao vậy há! bắt là tại sách vở cũng là sự tỉ h lăm chớ không lẽ mà ông nói lớn đã vậy mà ông dám cả gan nhiệt xéo thiếp là kẻ dờn là vẩn minh dám chướng mặt ra như thế.

Đa thưa ông! ông có hiểu chữ vẩn minh nghĩa là gì không????

Thiếp xin vô lễ tỏ tôn lên rằng: (Chết ông không hiểu vì thấy lăm mẩn đeo cút nhọt sau lưng không chịu kiểm thế sanh nhai, cứ bỏ họ chưa mở nướng hơi phát cứ phịch hông ăn của bà tánh cho mập ấy có phải là dờn thể hoặc dân đảng nướng nào cho qua ngày tháng thì lăm sao niên được việc tấn hóa trong thời đại này; còn việc tình tự sự thương nhớ trong cuộc vợ chồng ông có hiểu không? Như không thì hãy đi biết thì thôi...) chờ ai dờn chuyện đã không biết mà còn rằng gan có mà non với bà nể rồi họ cằn tức, rằn ngựa hòng. Chẳng phải ga hể ngựa hòng thì đây chẳng biết chuyện phải chăng, còn khi không mà là; là tức nói gì? hay là tức hỏi An là hành bài Hòa thượng làm thì với bà trò của thiếp soạn đó rồi có oán đến giờ. Ông đã làm Hòa thượng sao còn tiểu tâm như vậy!

Ông hờ: dựa cửa ăn nói gì mà quên há? câu hỏi này e sai nghĩa lý xa lăm da ông!

Thiếp xin thưa lại rõ ràng cho ông trông; và chẳng cầu: Trông chồng dựa cửa, mẩn quên ăn. Nghĩa là: ngồi dựa cửa trông chồng một giờ một vẩn; giờ này sang giờ nọ lật bát tới bữa ăn; mà trong lúc đương thương đương nhớ,

đương trông, trông hoài chẳng thấy thì lòng buồn bã mẩn ngó bông lòng nào biết dỏi là gì, nên quên phứt giờ ấy là giờ phải ăn cơm; chờ ăn nói gì mà dựa cửa ông nói đó sao nghe khó hiểu quá.

Câu trạng thứ nhì: Tre luống đầu lòng ngại rắp mẩn. Ông bắt rằng: «Nếu tre luống công trông, lại sợ lấp mẩn.» cha chả ông là người Anam hay là người đi quốc mới đến mà không hiểu tiếng Anam vậy ông? thả không hiểu tư thơ đến bởi thiếp, thiếp sẽ nói cho mà hiểu; chờ bắt thơ như vậy mà xin ăn hành vào nhật báo không sợ lục châu.... hay sao?

Câu thơ ấy nghĩa là: Cây tre sợ chủ nó thấy chỗi mẩn còn non, tre thì già, sợ là sợ chủ có đốn mà rào mẩn kia đi. Ý câu thơ nói về yểm cựu nghinh tân rằng học sách «Ấu học tu tri» lại kéo tội nghiệp chờ thiếp lăm nào, (Bỏ ông mẩn mê theo kinh kệ rồi quên hết sách Ấu học tu tri rồi sao chớ) hay là bị đa thơ rồi loạn tâm)

Câu kết: Dẻo dẻo oanh vàng giận nghiêng rắng; bởi có bài cổ thi như vậy:

Đã khởi hoàng oanh khứ

Mạc sử chi thương đế

Để thời kinh thiếp mộng

Bất đắc hướng Liêu-tê.

Nên thiếp mới đặt rằng: Buồn khuôn khôn nháp Liêu-tê mộng; Dẻo dẻo oanh vàng; giận nghiêng rắng.

Giận nghiêng là thiếp giận chim oanh sao có kêu rằn không cho thiếp an giấc chiêm bao được zấp chồng nơi xứ lạ. Ông lại tưởng sai rằng: chim oanh giận thiệt ý kiến của ông rất cao sâu; cùng là tưởng thiếp giận chồng thiếp cái mới lạ cho chớ! chồng thiếp mà thiếp; giận nói gì; dẫu cho biển cạn non mòn đi nữa cũng khó mà tức mẩn tình này vì càng xa nhau chừng nào thì càng thương mà thương, càng thương thì càng nhớ lại càng khẩn khít hà tất lại giận.

Ông Hòa thượng! ông tưởng ông đã lảnh nghề lăm nên ông ra mà bắt bẻ bài thơ của thiếp như vậy; chờ ông không dè cũng trông lời bắt bẻ của ông còn có chỗ lăm mà ông có hay đâu! như là: (Thằng mỗ chi tè) nghĩa là gì. Thiệt tiệp thiếp không hiểu được ông là người xứ nào? Bắc không phải Bắc; Nam chẳng phải Nam nên nói tiếng Anam mà thiếp nghe không hiểu. Bá vậy ông lại lăm hơi lảo thông thì phú bộ vận bài thi của thiếp mà mới mở câu đầu đã chẳng có quân thần nói giọng phan ngan hũa cuối. Ai đời vợ kén chồng bằng thằng bao giờ; vậy thì còn chi phong hóa; chứ chồng chúa vợ tôi đã trời mất rồi sao chớ; còn chồng thiếp đi cũng trở về chớ không phải để bỏ chi thiếp mà ông nhể rằng thói bạc. Lại chồng thiếp đi có một mình chớ không có dắc con đi hà tất lại nhể luôn con nữa vậy chẳng là oan cho trẻ lăm ru? Để thơ thì nhớ chồng chớ không có nhớ con! lại thiếp cũng chưa có con nên tránh vậy chẳng là sai lăm mà không biết có lạc đề hay không a ông?

Ở ông nói dờn bà trông chồng không phép ra dựa cửa sao bài thơ của ông cập luận lại như vậy:

Buồn bã xem non, non dạn trắng

Ngần ngơ nhìn nước, nước da nhàu

Cha chả là hay! ý vị rất cao thâm đọc nghe thâm trầm biết mấy mà thiếp không hiểu ở trong chốn khuê phòng non nước đau mà xem; bộ khi xem sơn thủy vẽ thì phải, còn nước mà có da sao ông???

Thôi thiếp xin nói sơ sơ; muốn hàm tình thì ngắt bụng, bấy nhiêu lời cũng đủ. Từ rày sắp tới đầu ông có nói gì thiếp

cũng không nghe và không trả lời làm gì cho một vị ông là người ngoại xã hội, không cần cái lấy làm gì cho choán giấy nhứt trườ làm cho cực lòng khán quan mỗi nă.

Miền nghị.
Mẫu-Đơn
Hòa-bình Bắc-liên

???...Đó...Hòa thượng...Bach quả Hòa Thượng...Lời cô Mẫu-Đơn trần thuyết vậy Hòa thượng không lẽ hể khấn bắt ngôn!!... Nam vô...vô...vô bực!!...Bon...bon...ngả mặt mà!

Sải M...

Ai tin

Bốn quán hay tin biến rằng: bà thân của M. Nguyễn-văn-Dinh là thầy Diên Dương tại nhà thương Cánh-thơ, đã ty trần ngày 25 Mai 1919. Cuộc tổng chung đặng an bài tại làng Thới-hưng (Cánh-thơ)

Bốn quán kính đỏi hàng hi thống xin phân ưu cùng M. Nguyễn-văn-Dinh và chúc cho linh hồn của bà được bổng đạo tiêu diêu vào hương khoái lạc.

Bốn quán kính diên.

Thi tập

TỰ THÁN

Tâm sự bàng năm cứ rồi rồi!!
It khi thông-thả, ít ngày vui!!
Ở nhà chẳng ven, càng đau-dớn!
Nợ nước không xong, lương ngậm-ngùi!
Học-văn muốn đến, còn thiếu-thiếu;
Sanh-nhai mấy kẻ, cũng lười-thời!
Tuy không dui, diết đường dui diết;
Tay, cần còn nguyên, thả bại cùi!!

Bán-sĩ L. M. thán!!

Khên đèn đọc báo canh khuya!
Xét suy, tư tưởng, nọ kia trong đời.
Chong ngọn đèn khuya, đọc Nhứt-trình;
Xét trong thời-thế, buổi Văn-minh.
Nghĩ người Bôn-quốc, hăm gan tui!
Thấy khách Kiền-cư, ứa mặt kinh!
Xót bấy cho ai, không biệp trí;
Giận thay mấy kẻ, chẳng đồng tình!
Kinh dinh thương-mãi, trời Nam-việt;
Cho cả Hoàn-câu, hết thị khinh.

ĂN MÀY THƠ

Lộc cả, quyền cao, chỉ chạ mành;
Hoàn-câu, vui thú thả nghề nhàn!
Mời, giêng tom ếp dầy lưng lộn,
Thao, lực gồm thân nặng túi mang.
Chiều đất, mang trời, che lúc khổ,
Đèn trăng, quạt gió, dưỡng cơn nhàn.
Ở an, ăn quý, tuy không dặng,
Sống thất danh còn, tại thế gian.

CHÈC BƠ THƠ

Bến nước kia hai, chẳng lọc lừa,
Mềng cho gặp khách, thịn tình đưa.
Nổi trôi bao quân, khi mưa nấn,
Qua lại nao mang, lúc sớm trưa.
Già, trẻ leo lên, nghiêng vóc chụ,
Sang, tiền bước tới, ngửa lòng đưa.
Tiết loài danh mộc mà ra thế,
Mặt mũi liêu cho chúng đạ bù!

Lê-Mai, Hạnh-thông, (Cánh-thơ)

Hòn vận bài thi «Nước chống trông
hông lỏng» của cô Mẫu-Đơn trong báo
(An-Hà số 118)

Hác hẻo đầu xui rẻ xích thẳng
Xa chống mắng nhớ dạ không ăn
Ban mai ra cửa kể vai vạ
Tối lại phòng loan nệm chiếu măn

Đoạn thăm lương trông chòm ruột thối
Giấy sắn môi ngóng mặt buồn nhũn
Canh tàng giắt mộng không n. ời hạn
Găm phạn xoi vấy phải cần cần.

Madame Tư-Ngọc (Ômôn ville)

Nam kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 5 f 70
Đồng-Đương..... 5 70

Giá lúa

Từ 3\$ 90 cho đến 4\$ 00 một tạ, tùy theo thứ lúa.

CÁNH THƠ

ĂN TRỘM.—Tại làng Tân-quới (Cánh-thơ) đêm 29 Mai 1919, lối 12 giờ khuya tên Nguyễn-văn-Lời hơi tâm báng đi chài-cá với tên Cánh... Chài trót giờ mà không có cá, thua buồn, nên hơi tâm báng trở về, khi về vừa tới bến, xảy nghe tiếng chó sủa om-sòm, tên Lời bồng nhảy lên bờ chạy lại nhà tấy cửa nhà trên đã mở hoát, thì đã biết... biết chắc có đạo chí-h đến thăm! nên mau vào nhà đốt đèn rồi coi đồ trong nhà đã mất hết 1 cái gương và 1 cái quả xách tay. Còn đạo chí-h mà mở cửa đó cũng đi đầu mất.— Tên Lời giận lắm, tri hồ ăn trộm người lối xóm chạy đến đều đi theo dấu...theo hoài, theo đến Miền Thỏ-Thần nhà Thầy cụ hội-dồng L...thấy cái rương đã mở khóa, cái quả xách tay nằm tại Miền; còn đồ và người đều biến mất.

Tên Lời thấy đồ tang-tành đó, mà không gặp dặng bộm, tức mình... liền lấy rương và quả trở về, bỏ, không thèm theo dấu nữa; sáng ra đem tờ cơ chờ ngày sau gặp dặng sẽ hay...! Ấc tề thay! Hăm ăn trộm vậy nó phân-tang tại Miền Thỏ-Thần làm cho ông Thỏ-Thần phải mang tiếng chứa gian!

ĂN TRỘM TRẦU.—Cũng làng Tân-quới (Cánh-thơ) Đêm 6 Juin 1919 lúc 3 giờ khuya; Hương-hào Cao-văn-Đá và phó Hương-quản Nguyễn-tri-Cầm đi tuần theo rạch Trà-mơn, xảy gặp hai người cỡi 4 con trâu (2 con lớn và 2 con nhỏ) lội dưới rạch, liền kén hỏi: trâu gì mà dúi đi khuya vậy? Hai tên ở ở lưng trâu nghe hỏi bõ trâu nhảy lên bờ tẩu mất! Hương hào và Phó hương quản la... ó om, mà theo bắt không dặng hai tên ấy... Nền dạy dân bắt 4 con trâu đem giam tại nhà việc, và có phúc bầm cho quan Chủ tỉnh và quan Điện-lý rõ..

Qua ngày 7 juin 1919 lối 5 giờ rưỡi sáng có tên Phó hương quản Tân ở Tân-quới) và tên Nguyễn-văn-Lưu ở làng Tân-yên (Sadec) đến tại Hương-quản và Hương hào mà xin nhận trâu ấy, vì là trâu của chúng nó bị ăn trộm dúi (chưa ácl)

Kể đó, lối 11 giờ trưa có tên Phó-hương quản Nhơn cũng ở làng (Tân-quới) chạy đến báo với hương quản và hương hào rằng: lúc 6 giờ sáng cũng ngày 7 Juin 1919 tên Chiền và tên Sanh có bắt dặng 3 con trâu nữa...

Chắc trâu này bị ăn trộm dúi!
Mà chưa biết chắc 7 con trâu ấy của ai?

CHÈC CHẾT.—Khách Tiên-Phang thuộc bang Triều-châu gốc ở bên Tào, sang Nam-Việt hỏi nào chẳng biết, chờ đến ngụ tại làng Tân-quới trên mười năm nay, chuyên một nghề chèo ghe sang lúa.—Bang dân nghèo quá, cưới một người vợ Anam.—Đến sau sang lúa lời nhiều vì nhờ ơn Bà-thủy độ (lúa trợn nước) nên sấm thêm ghe cà-dom, và cất nhà cửa, lại thấy em ruột vợ lớn lên coi khá bèn nằng-nĩ với ông gia vợ mà cưới lương con em vợ nữa! (thiệt có phước cho chú rể chęc!)—Từ đấy Tiên-Phang càng ngày càng khá; mới năm rồi đây sấm thêm một chiếc cà-dom chờ trên 1.500 gia—Chęc Tiên-Phang ngờ sống

trăm năm đang gây nên cuộc đổ sộ tại xứ Trà-mơn mà chung hưởng cùng chị và em vợ! Nào hay dân, mạng vắng với mới 41 tuổi... đau không mấy bữa đến mồng 3 tháng năm Annam hôn đã nường gió khuy về Tào; bỏ xác lại qua ngày mồng 6 lấp vùi nơi đất Việt.

Cuộc mai táng Tiều-Phang, cũng có nhà vàng nhạc-lễ. Và tiếng than kẻ cũng rùm tai...

Không chỉ lạ, cũng như mấy đám xác Khách kiều cư khác vậy. Nhưng có một điều: lâu nay chồng chết thì vợ để tang than khóc là thường lễ. Chớ như Thước Tiều-Phang này chết, lại không phải vậy! vì chẳng thấy vợ để tang than khóc; chỉ thấy chị vợ và em vợ mà thôi? **Hi-Hi!**

AN CẤP. — Thị sáu Công người quán Đông-thành trung phái binh, nên vào làng Tân-quới ngụ nhà hương B... mà uống thuốc.

Ngày 3 juin thị Sáu soạn lại đồ trong valise sao mất hết 1 cái áo xuyên màu tím — Thị Sáu liền thưa với thấy hương B...! Thấy hương tra hỏi ra mới hay tên Bông là đứa ở, lên án cấp! Hỏi Bông ăn cấp áo tím của dờn bà làm gì? Bông nói: ở mướn lâu tiền trước xài hết nay nghèo quá, không tiền mua quần áo bán và thuốc hút, nên lên xóm dờ cái áo xuyên-tím đem về cậy mẹ nó là thị Cường bán giùm, dặng nó lấy bạc mua đồ dùng... Nay đồ bỏ ra thì nó xin đem áo trả lại vì áo-tím cũng còn màu tím chớ chưa đổi sắc!

Vụ này hương quán làng Tân-quới có giải đến quan Biện-lý giam mẹ con tên Bông...

N. Q. C. lại tin.

OMON

BỊ GIẾT CHẾT. — Ngày 2 juin 1919 lúc 4 giờ rưỡi chiều tại tru đã 19 k. đường Cánh-thơ — Longxuyen có một cái tử thi bị kẻ giết chết và lột trần truồng

Người gặp lập tức đến báo với thấy phó tổng Thới-Bảo, đến nơi mà khám nghiệm, thấy tử thi ấy nơi bàn tang có 1 vết, lỗ tai bên hữu 1 vết, miệng ra máu, gáy cổ và mình mẩy lột trần truồng bỏ dưới mươn dựa mé lộ.

Khi hỏi ra thì tử thi ấy là một người dờn bà tên là Dương-thị-Điền 34 ans; là vợ của cựu xã Thới ở làng Bình-phước đi chợ Ômôn mà kiếm xã Thính, đi mới tới đó thì bị kẻ cõn đồ giết chết.

Thấy phó bèn dạy làng lập tức chở tử thi đến báo với quan Biện-lý, qua ngày 3 juin quan thấy mô khám vết tích rồi cho phép đem về chôn — Vụ này thấy phó Thới-Bảo còn đương truy tìm kẻ sát nưon rất ghê gớm ấy.

J-Phước.

CAIRANG

MỘT ĐAO THÍCH TỬ. — Trong đêm 10 Jun 1919 lúc 10 giờ tối tại Cairang (Cánh-thơ) có 1 vụ đâm chết, người bị đâm mà chết là Huỳnh-thị-Sang 24 tuổi còn tên sát nưon là Nguyễn-văn-Xuyến 25 tuổi. Vụ sát nưon này nghe lại bởi cơ như vậy: Huỳnh-thị-Sang ngày trước có 1 người chồng ở với chồng đó có 1 đứa con, thế khi cơm không lành canh không ngon nên thị-Sang bỏ chồng đó theo tên Nguyễn-văn-Xuyến này dặng ít lâu chỉ đó. Nay thị-Sang lại cố ý muốn trở về với chồng cũ, cũng đòi ba phen muốn giết tính tên Xuyến, vì ông dặng vì tên Xuyến còn thương nên chẳng đành để thị-Sang vắn mặt. Bỏ khi thị-Sang cũng đang nằng quyết giết tên Xuyến mà trở lại tình xưa, nên tối bữa đó Xuyến kêu thị-Sang ra sau hè nói chuyện, rồi đâm 1 dao vô bụng thị-Sang ngã xuống chết liền.

Làng xóm tựu tới bắt tên Xuyến và giải từ thị-Sang cho quan Biện-lý tòa Cánh-thơ ngài giam tên Xuyến vào khám rồi phú cho thấy quan mô tử thi thị-Sang thấy bị đâm lũng bao tử nên phải chết liền như vậy.

HIỆU MÓT Trần Mạnh

Ở đường mé-sông, gần cầu tàu Khách-Tru — **Cánh-thơ**

Có bán đủ thứ: Rượu-tây, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-tây (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) dù, nón, khăn sách, truyện, thơ, thuốc, giấy, mực, và các thứ vật dụng theo thể-cách kim-thời, văn vau.....

Kính cang Lục-châu Quân-tử

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các thứ hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là nưon và tốt, lại còn rẻ hơn các nơi

Tôi có lãnh ban CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa (ngoại tỉnh, hay là các cách châu thành) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chứ-lòn lập tức. Nói tóm 1 đến là: chứ-lòn có cần dùng vật chi, ở tại Cánh-thơ có bán, thì tôi cũng có thể mà gửi ngay cho chứ-lòn dặng vậy.

Xin chứ-lòn Quý-khách, tương tình đồng-ban, ra ơn chiếu-cổ, giúp nhau, dặng mua tấn-hộ trong nẻo thương-trường, thì ơn ấy rất nên thâm cảm.

TRẦN-MẠNH kính cáo.

PIERRE PHAN-VAN-VAN DIT VANG

Geometre civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadee

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ong Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGÁCH

LONGXUYEN — CHAUDOC — SADEC

lành đạt điển thờ.

Phân giải hạng.

Tương phân thổ sảng.

*Công chuyện làm kỹ
cang và lín giá, nhẹ*

Điện chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị.

Cáo bạch

Có bán cang viết "PORTE-PLUMES À RÉSERVOIR" người viết bằng vàng thiết cang "PLUMES EN OR CONTROLE"

không sét, không mòn. Có khẩu (A-GRAF) một đầu thì lút viết, còn đầu kia thì viết chi (PORTE-MINE);

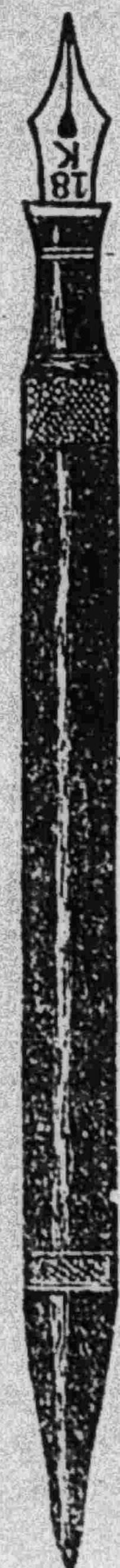
có phụ thêm 1 hộp nhỏ đựng năm cọng chì để thay. Cây viết này nên dùng giữ xài mười năm không hư.

Xin đừng tưởng rằng cây viết này giống theo cang viết năm cái, nội đồng của khách-tru bán đó.

Mua về, nếu

xài không dặng không xứng đáng với đồng tiền thì trả lại. Bản hiệu sẽ trả nếu lại đủ.

Giá một cây là (có hộp, có compte-goutte) **4\$50** Mua nguyên lỗ về bán lại cang tính giá nhẹ hơn nhiều.

Trữ bán tại
nhà in An-Hà
CANTHO

NAM HỒNG TẾ

Trong đời chẳng có vật chi trọng, hơn là mạng sống của con người; muốn được sống lâu thì nhờ có khí huyết đầy đủ; Huyết suy sức giảm, thân thể hao mòn sanh chứng kia bệnh nọ, rất hiểm nghèo hoặc trở nên xanh xao biếng ăn, biếng ngủ, bồn thần, đã đượi, trí hóa kém suy; vấn tắc một lời, máu là cội rễ mạng sống con người, máu tốt, sự sống được vững vàng; huyết kém thì suy nhược; chẳng khác thảo mộc, rễ mủ không thành vườn phải héo phải khô.

Cây được xanh tươi, nhờ năng vung phân, tưới nước, con người được tráng lực, thì nhờ năng thuốc thang bổ dưỡng.

Bởi ấy kẻ giàu người nghèo, ai ai cũng muốn tìm thuốc hay mà bảo thân cùng cho mau lành bệnh.

Song le thương ôi! Tiền mất tật còn, nghĩ đến đó xốn xan tất dạ.

Ấy là dùng thuốc chẳng thích hợp; phải biết đời tán hóa chứng nào thì bệnh sanh nhiều chứng lạ lùng.

Tôi rất hữu hạnh mà trình cùng quý ông quý bà trường lâm.

Nay nguyên có một cha sở thuộc địa Annam lãnh nghề Y thuật, thấy trong xứ ta sanh nhiều chứng bệnh lạ; như là bệnh nóng lạnh đương thời, gọi là: (**Grippe espagnole**); người mới ra lòng như từ, chế luyện một tể thuốc này là: NAM-HỒNG-TẾ, gốc một phương thuốc của các vị Tiên-Đế Triều-Nam, mà tổ tiên người truyền đến ngày nay.

Thuốc này cứu bệnh như thần đã cứu nhiều bệnh rồi, chẳng phải là lời nói hào huốc, nếu ai mà dùng rồi thì mới biết là mẫu nhiệm.

Thật là thần-hiệu, thật là báu được, thật là quý trong đời; để mà cứu mạng con người.

Phương thuốc này chủ trị các chứng bệnh sau đây.

Bệnh nóng lạnh đương thời gọi (**Grippe espagnole**).

Đau trái tim, gan, phổi.

Ho lao, ho súc huyết, ho gió, các thứ ho, sưng.

(Ho lao, còn 1er và 2e degré thì cứu được, qua 3e degré thì giúp đỡ sống lâu).

Ít máu, xanh xao, da huỳnh đăng.

Ăn uống không ngon và chậm tiêu.

Ngủ không được, hay mơ, chiêm bao sợ hãi, bồn thần đã đượi.

Hối hộp, giựt mình, tê bại.

Nhứt mồi, đau lưng, đau hông.

Con nít ẻo uột, chậm lớn; bị cam tích, hay sứa và đen khóa.

Bờn bà có thai xanh xao (nên dùng đương thai).

Bờn bà có con, ít sữa (dùng thuốc rồi sữa nhiều).

Phong phù, sưng các thứ.

Các thứ kiết: Đau bụng báo.

Uất dăng đại tiện.

Bón uất dăng tiểu tiện, nóng gấc.

Phong hàn, thứ thấp, bang cua, lưỡi trắng và các thứ bang.

Rét.

Trúng thure, no hơi.

Nhứt đầu dòng và các thứ nhứt đầu.

Chối nước, bụng lớn và dày da bụng.

Đường kinh nguyệt trời sụt, bầm dợt, nhiều hay là ít, bạch đới, huyết băng.

Nếu không đau dùng thuốc mỗi ngày thì được bổ sức: ăn ngủ ngon và phòng được các bệnh kể trên đây.

CÁCH DÙNG

Vò viên bằng ngón tay giữa người lớn, rồi đặt cho kín để bao lâu cũng được nhưng mà uống gói nào vò gói ấy thì tốt hơn, vì sợ dây không kín mà mất sức thuốc.

Người lớn: Ngày đầu, cùng bốn ngày sau thì phải uống 2 hay là 3 viên, tùy bệnh nặng nhẹ, lâu mau (mấy ngày đầu phải uống cho khá, đường đại tiện mỗi ngày cho được, bốn hay là năm lần).— Nếu uống ba viên trong tám giờ đồng hồ không đau bụng thì phải uống thêm một viên nữa vì chỉ đầu khiến chưa nổi bệnh; như là bệnh uống lạnh phải uống cho khá. (Uống nhiều không hại được, uống đến nửa gói).

Sau thì bớt lần lần cho đến còn 1 viên, uống như vậy cho đến khi có da thịt thì mới thôi. Uống thuốc rồi như có đau bụng thì chớ sợ vì là trúng bệnh. Sẽ tiêu đồ độc và đàm tanh hôi cùng những vật như uế khác tích tụ đã lâu năm, mà làm bệnh cho mình (khi trong mình hết độc thì uống thuốc không đau bụng nữa).

Con nít: Bệnh lâu thì uống bằng người lớn, mới trực nổi.

Bệnh nhẹ thì uống một viên trong bốn, năm ngày đầu, sau bớt lần còn nửa viên.

Thuốc uống với nước trà và không cần chi cả. Uống giờ nào cũng được.

Uống thuốc rồi được ăn uống như thường.

Thuốc này chẳng phạt tí.

GIÁ BÁN:

Mỗi gói là..... **0\$ 50**

10 gói thêm một gói.

Từ 30 gói sắp lên, mỗi chục thêm 2 gói.

Thuốc sẽ gửi contre remboursement (thuốc gói lời thì đem tiền ra nhà đây thép mà lãnh).

Xin để thư cho:

Monsieur TRẦN-ĐẮC-NGHĨA.

Quản-lý An-hà Nhựt-bảo,

CANTHO.

BÁN

1 cái xe hơi 4 chỗ ngồi, hiệu Peugeot còn tinh hảo. 4 cái caoutchouc mới thay
GIÁ..... 1500\$00

Muốn mua xin viết thư cho Báo quán An-Hà mà thương nghị.

Võ văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-văn-Thơm lập, gọi là "Võ-Văn, học Hiệu" đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường

Thấy giáo cán màn con nít học mau tàn phát vô cùng.

Tiến học và ăn, ngủ phải đóng trước tín giá như vậy.

Học ngoài (không ăn ngủ).....4\$

Học và ăn buổi trưa, ...7

Học và ăn ba buổi, ngủ tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà đóng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Võ-văn cũng thâu, cứ mỗi phiều 100 francs thì kể là: .....16\$

Bữa 13 Juillet bài trường tới 15 Août thi tự, còn kỳ bài trường Tết thì cứ rằm tháng chạp bài qua rằm tháng giêng thi tự. Bà con có bác ai có dịp đi Cánh-thơ ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thêm điều gì, xin gởi thư cho Ông Võ-văn-Thơm, thì lập tức có thư trả lời

BÁN

1 cái máy hơi sức mạnh 6 ngựa, có đủ đồ phụ tùng sáng sủa, (carburateur magneto, boîte de changement de marche)

Mua về gần vô ca-nốt tiện lắm.

GIÁ.....200\$00

Muốn mua xin viết thư thương nghị với Báo quán An-Hà.

LOI RAO

Tại nhà in Hậu-Giang Cánh-thơ có bán hộp để đựng đồ cho học trò dùng kêu là PLUMIER; trong hộp ấy có:

1 cây viết chì đen, thứ tốt

1 cây viết chì màu xanh, đầu đỏ

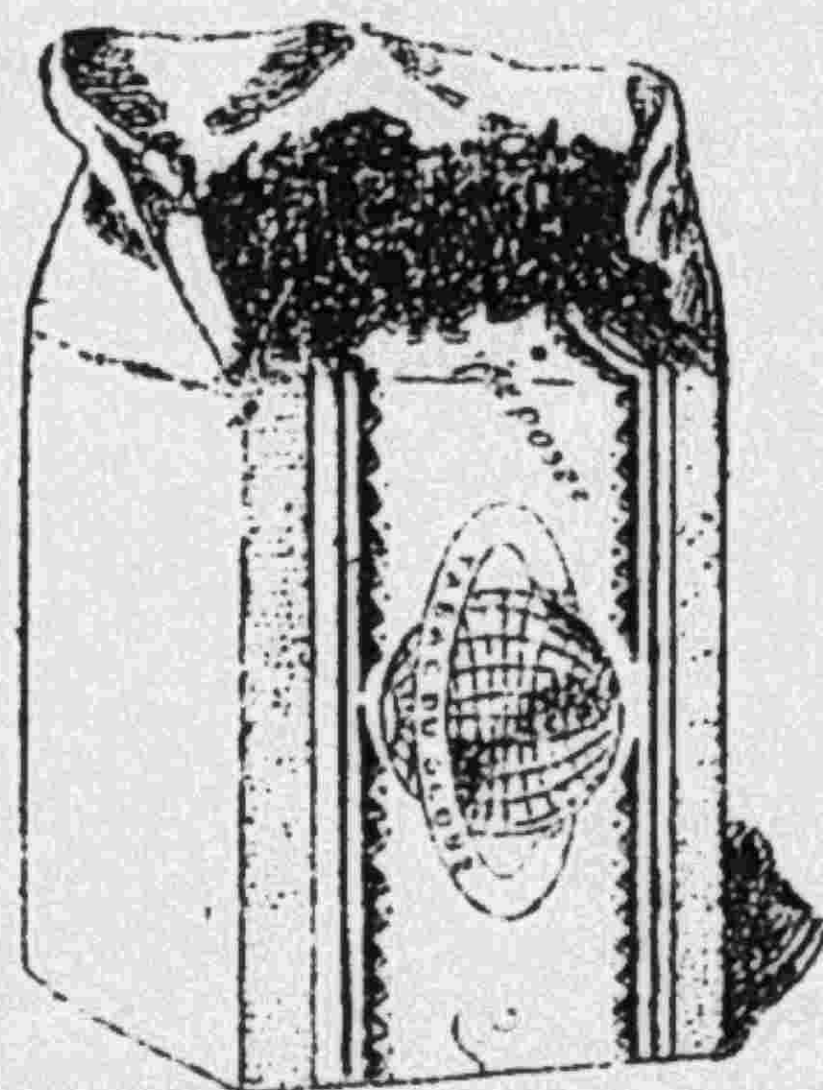
1 cây viết mực có găm ngòi viết

GIÁ MỖI BỘT LÀ .... 0\$40

Tiền gởi phụ thêm. 0\$10

Cũng có bán các món khác nữa, giá rẻ lắm, xin viết thư thương nghị.

Kính cáo

Thuốc gói hiệu Globe (TRAI ĐẤT)

Mấy tay thường dùng thuốc đến cho thuốc Gô-lôp là được, khỏi đau, hút không khô cổ.

Một mình hãng DENIS-FRÈRES có trữ bán sỉ mà thôi.

記善曾**TẶNG THIÊN KỶ**

DIT

TẶNGNHAI

Entrepreneur des travaux de construction (Cánh-thơ-Ville)

Chỉnh soát các công việc

— HỒ VÀ MỘC —

CẮT NHÀ—LÀM HÀNG RÀO—ĐÚC CỐNG BẰNG
ĐÁ TRỨNG— CIMENT— ĐÓNG CỬA LÁ SÁCH— CỬA
LỌNG HỒ— VẪN HOA TÂY.

Quyết làm ăn bền vững, tôi cứ lấy mực thành tính làm đầu.

Các việc tôi làm, thì tôi hết lòng lo lắng cho toàn vẹn, cho mau mắng, những thợ của tôi đều là thợ lựa, rút tay giỏi khéo không nĩa thối. Xin trong chực quán từ, ai muốn mượn tôi làm việc thì khá viết thư cho tôi, hay là dời gót đến nhà tôi. CHÂU-THÀNH CÁN-THƠ ĐƯỜNG SAISTENOY (CÁU TÀU LỚN) NGANG CỬA QUAN TRẠNG-SU GALLOIS MONTEBRUN MÀ THƯƠNG NGHỊ— Còn về việc tờ giấy chỉ chẳng hạn, nếu có dấu Hiệu tôi mà không có chữ tôi ký vào, xin chớ ông khá lưu ý rằng đó là không phải của tôi thật, vậy nên tôi chẳng hề obình biết tờ giấy ấy bao giờ

TẶNG-NHAI

Cẩn-khải

Hậu thành

Giao tiếp thương mại hội

CU LAO MÂY—CÁN-THƠ

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn tạ lúa (100000) Hòn mỗi phần là 50 tạ, hoặc muốn

hùn bạc tính theo số lúa trên đây, vì nà, muốn hùn mấy phần tùy ý.

Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn Tính mánh mún lừa dối.

Cúi xin quý vị sáng lòng hiệp vốn mà lo đều ích lợi chung và mở đảng thương cho bạn mình mau nhẹ bước.

Như muốn hỏi đều chi trong việc hội xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Tứ chủ hội Thương-mại sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội cẩn khải.

Một vic khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹ-tho) sở thứ nhất được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xống mới vét lại lổu lổm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như muốn chở lúa thăng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vài-cô cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chỉ nữa hết; lại sảng trong đất có mười ba cái địa, cá rất đại lợi. Có một sở đất khác kề cận với hai sở ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thâu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao giá bán.

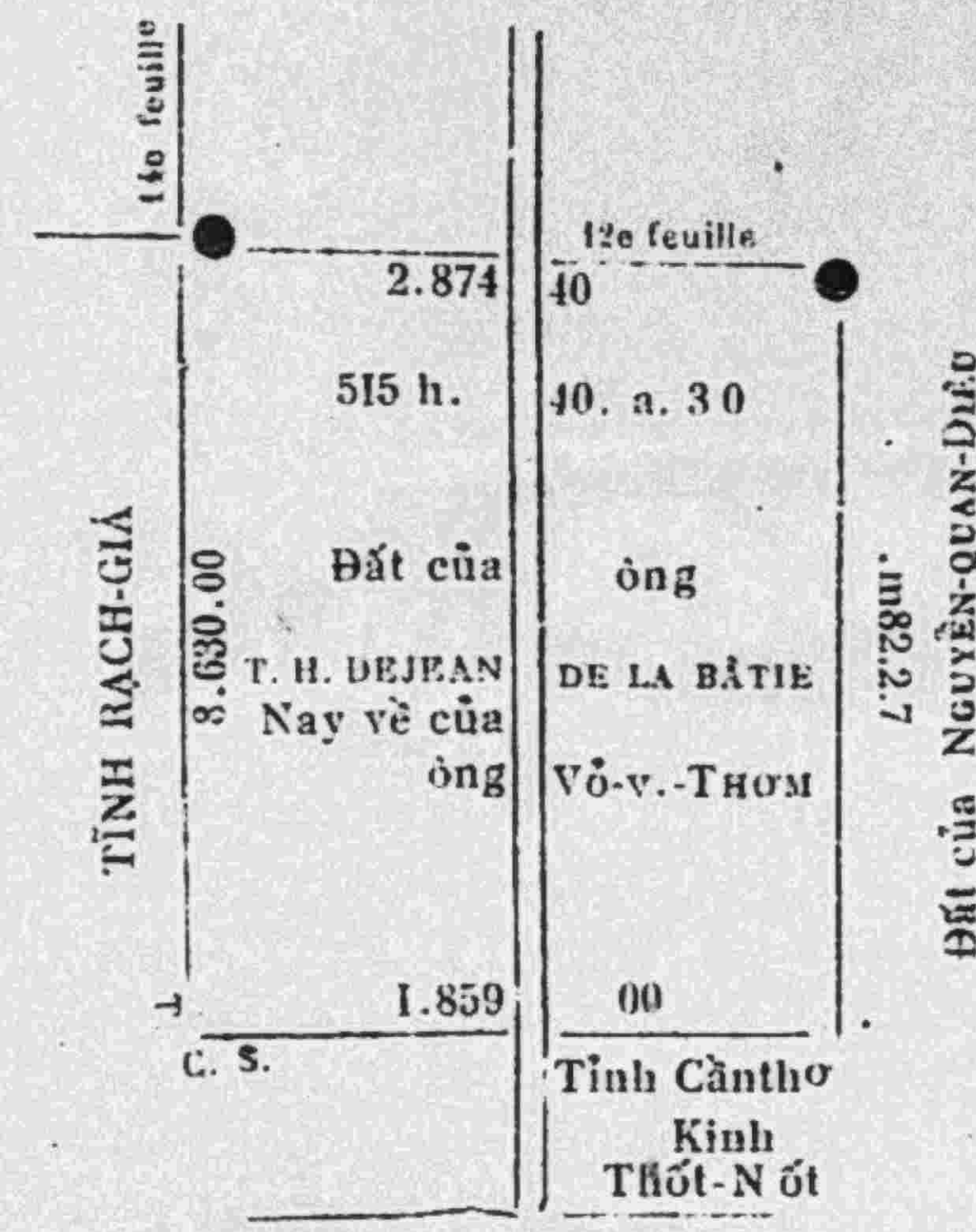
Hai sở ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giá.

Ai muốn mua hai sở đất ấy xin gởi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gởi cho sở Nhứt trình An-hà tại Cánh-thơ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

BÁN THUẬN MẠI

Giá mua trả một phần chịu, một phần mặc

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng Thanh-Phủ, nguyên là làng Thanh-hòa trung-nhi (Long-xuyên)

AI có cần hỏi thăm đến chi thì gởi hơ cho ông Võ-văn-Thơ, Colou à Cánhthơ mà thương nghị.

NAM HỒNG PHÁT**KHÁCH-SANG**

ở đường BOULEVARD BONNARD, số 106
Ngang Gare xe lửa Saigon-Gôváp chợ Mới
Saigon

Bán rượu tây, và chó mươn phòng ngủ, sạch sẽ và rộng rãi mát mẻ lắm, quý ông, quý khách có đi Saigon xin dời gót lại tiệm tôi mà ở, lấy làm thông thả lắm.

(HUỖNH-HUÊ-KỶ)

LÊ-KHANH-TRINH**Géomètre-civil****CANTHO****LEVÉ DE PLANS****Délimitation et Bornage****EXPERTISES****Ông Lê-khánh-Trinh****KINH-LÝ****Cantho**

Lãnh đạo điển thổ

Phân ranh hạng

Tương phân thổ sản

Công chuyện làm kỹ và mau lại giá nhẹ

Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lão của Trần-văn-Hương có để bán tại nhà in Hậu-giang Cánhthơ. Vậy xin đồng hương liêu vài cái tiền lạng phí mua đọc giúp vui giấy lác, giải muộn thoãn cũng được vài canh. Trước là coi cho liêu khiên ngày giờ sau hãy đến tệ mà chừa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!!!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20

AI mua nhiều tính giá rẻ hơn

1 cuốn giá..... 0\$20

50 cuốn giá..... 6\$50

100 cuốn giá..... 12\$00

TẠI NHÀ IN
Imprimerie de l'Ouest
CANTHO

CÓ BÁN SÁCH

- 1.— Kim Túy-Tinh-Từ, giá là 1\$20
- 2.— TRUYỆN KIẾN TÂM LIỆT NỮ (Roman moderne) par M. Lê-trang-Thu giá là..... 0\$30
- 3.— TRÒ CHƠI (fables de la Fontaine) par Trần-Kim giá là..... 0\$50
- 4.— TUẦN TRA PHÁP LỆ (Sách dạy hướng chức phụ tá của quan Biện-lý) par M. Võ-văn-Thơ giá. 1\$20
- 5.— LE BUFFLE (vol et recel de buffles) moyen à prendre pour essayer de le prévenir par M. Võ-văn-Thơ giá là..... 0\$30
- 6.— Đồng Âm-tự-vị có phụ nhữg chữ không phải đồng âm mà khó viết) giá là..... 0 30
- 7.— Đồng Âm-tự-vị (chữ Langsa) giá là..... 0 60
- 8.— Contes et légendes du pays d'Annam, (dont 0\$20 an profit de la Saigonnaise-patriotique) par M. Lê-văn-Phát giá là..... 1 40
- 9.— Méthode de lecture illustrée par Boseq..... 0 80
- 10.— Méthode en Quốc-ngữ par Boseq)..... 0 50
- 11.— Lecture franco-annamite (par Boseq)..... 1 00
- 12.— Leçon de choses (par Boseq) 0 60
- 13.— Morale pratique en quốc-ngữ (par Boseq)..... 1 00
- 14.— Morale pratique en française (par Boseq)..... 1 00
- 15.— Notions d'hygiène (par Boseq) 0 50
- 16.— Arithmétique Bazenant cours élémentaire
- 17.— Arithmétique P. Leysenne cours élémentaire
- Arithmétique P. Leysenne Année Préparatoire

- Arithmétique P. Leysenne 1re année
- Arithmétique P. Leysenne 2me année
- Arithmétique P. Leysenne 3me année
- 18.— Grammaire Larrive et Fleury, année préparatoire
- Grammaire Larive et Fleury Cours élémentaire
- Grammaire Larive et Fleury Cours Moyen
- Grammaire Larive et Fleury 1re année
- 19.— Grammaire Claude Augé Cours préparatoire
- Grammaire Claude Augé cours élémentaire
- Grammaire Claude Augé cours Moyen
- Grammaire Claude Augé cours Supérieure
- 20.— Géographie Foncin Alinot " classique année préparatoire " Cours moyen
- 21.— Lecture A l'Ecole par Russier et Baudet
- 22.— Lecture Autour de l'Ecole par Russier et Baudet
- 23.— Premier livre de lecture G. Bruno.
- 24.— Lecture Mironneau cours Moyen
- Lecture Mironneau Cours préparatoire
- 25.— Mémento de poche
- 26.— Mémento Larousse
- 27.— Dictionnaire Fr. An^{te} broché
- 28.— " " relié.
- 29.— Dictionnaire Gazier
- 30.— Dictionnaire Armand Colin.
- 31.— " Petit Larousse illustré
- 32.— Syllabaire A. B. C. (par Đổ-quang-Dân
- 33.— Recueil de Morale en Quốc-ngữ par Diệp-văn-Cương
- 34.— Cours de Morale par Ng.-Đinh.

QUẢN TÍN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ NHƠN: LÈ-TAON

60, Rue de Canton, 60. - Cholon

Cung tạ Minh Y

A Monsieur QUẢN-TÍN-KÝ ĐẠI-DƯỢC PHÒNG

Tôi rất cảm ơn tiệm HIỆP-AN có gửi đến cho tôi một hộp thuốc QUẢN TỬ TRĂNG CANG HOANG và một hộp SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN hiệu Quản-Dức-Tế tôi dùng biết sức mạnh, da tăng khi huyết trắng kiên tình thần sự coi ngó sáng ang mới biết là thuốc của ông chế theo kiêm thời thiết là thần hiệu, rõ ràng Quản-Tế thiên hạ, bổ ích cho dân quốc thiết công đức của ông đáng ghi vào thẻ bạc

Biên-Tu lĩnh khánh hòa tỉnh

Chánh báo phẩm

NGUYỄN-NHƯ-CANH thơ bái

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN
(THUỐC BỔ THẬN GIÁ SÂM NHUNG)

Dâm tương trong thân thể con người, thần là cốt rễ, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên thất dưỡng thì phải mau dùng thuốc mà bồi bổ tinh thần mới dặng mạnh giới. Nền tiệm tôi gần lòng hiệp chế hoàn thuốc này công hiệu hạng nhất, điều hòa huyết mạch bổ thận tráng dương, tư nhuận mật mảy, khỏe hòa ti vị, bồi khí sang thần, hoặc bởi sắc dục quá độ, hoặc bởi di tinh, bạch trược, lậu tinh tiết dầm dể, mủ bởi lại lạng hoặc hạ người suy nhược, thận kém tinh bằng cử động yếu ớt, lỗ tay chảy nước, mỗi gối đau lưng. Các chứng về hư tổn mà sanh, dùng đến thuốc này đường cây khô được nhuận mưa móc, sung túc tinh thần nở nang da thịt.

Mỗi hộp sáu hoàn giá là sáu cái (0\$60)

THIÊN KIM BẢO KHÔN ĐƠN
(THUỐC BỔ KHÔN (ĐƠN BÀ) CHƯỞNG TỬ)

Thuốc này trị bệnh đờn bà con gái huyết khí suy nhược, thân thể ốm o, nhan sắc vô vàng, đường kinh không đúng kỳ hoặc trối hoặc sực, bạch dãi hạ, huyết bạch hoặc nhiều hoặc ít, huyết ban, lậu, hư thai, tiểu sản, nơi từ cung lạnh chậm con, hoặc sung sức quá bội, ngan trở đường sanh dục, chậm thai nghén, hoặc con gái lớn lên bề đường kinh, bôn huyết làm lớn bụng. Ăn ngủ không ngon, no hơi, nhứt đầu sanh chứng nhứt gào, mỗi lưng đau bụng, khi nhiều khi ít, không chứng, hoặc đờn bà có thai, bệnh trướng lên. Các chứng hư tổn dùng đến thuốc này thì lành mạnh. Bởi bởi khí huyết, chứng từ lương phương.

Mỗi hộp 2 hoàn giá bán (1\$00)

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

Chủ nhơn TRIỀU-CUONG

Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 188 - Cholon

Một tiệm mới ở tại đường Gallièni, số 3 - Saigon

(Ngang nhà giày xe lửa Saigon-Cholon gần chợ Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tín, chừ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kéo làm thứ giả uống vào thêm hại

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SON, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm y giá của tiệm tôi, hừ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sang long gọi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thần chủ phải chịu

DỤC CHỈ KHAI THẦN TỐ

THÌNH THỊ THỨ LAM

13. - Trái à-na chế nên thuốc ho

Phạm bị chứng ho ấy phần nhiễm bởi Phong hàn ngoại cảm nhập vào phổi làm cho ngấn hơi thở mới sau ra chứng ho, cho nên mới ho, thì mau trị chớ để lâu ắt tánh mạng rất hiểm nghèo. Các thầy danh y bên Đông Tây hiệp ý xét kỹ chế ra thứ Cà-na này có tâm thuốc rất hay hơn các phương khác độc lòng truyền để cứu dân đồ thể trong cuộc vệ sanh hạng nhất; đầu đờn ông đờn bà con nít chỉ hễ ho có đàm, ho tắc tiếng, ho cả ngày cả đêm bởi trái thời tiết mà ho, các chứng ho, bất luận lâu mau, hễ dùng đến trái Cà-na này mà ngậm tức thì thấy công hiệu thượng phẩm.

Người lớn mỗi lần ngậm hai trái, con con nít từ 5 tuổi đến 10 tuổi mỗi lần ngậm một trái, mỗi ngày ngậm ba bốn lần thì thấy thông khí tang đàm hết ho bằng như không bị ho bằng ngày dùng đôi ba trái cũng có ích lắm, la sanh nước miếng đã khác, giúp sức khỏe tinh thần, thông ti vị, tiêu thực, thiệt là một thứ thuốc bổ phổ trị ho rất thần hiệu vô cùng, xin chừ quý vị dùng tới thử thì mới rõ là một thứ thuốc ho rất hay hơn các thứ khác.

Mỗi hộp chắc giá là..... 0\$20

12 hộp chắc giá là..... 2 00

HUỆ LIỀU CHỈ THÔNG THANH ĐỘC HOÀN

(7) Thuốc trị các chứng sang độc

Chứng sang độc (Huệ-Liêu) là một chứng hại to, hệ uẩn thì hại cho chủng tộc, còn nhẹ thì hại đến thân; há ai lại không biết gọi là bệnh sang độc hay biến nhiều chứng bệnh rất hiểm nghèo, hoặc là dương mai, hoặc là mọc mọc cùng quình hoặc nơi đầu âm lỗ, hoặc nơi dương vật có mọc như chẻ cây lở, hoặc ngứa nhứt, hoặc lậu độc các thứ ghê vế chứng sang độc thì đến làm hại cho thân thể nếu không gặp thuốc cho thiệt hay mà trị thì độc nhập vào xương cốt làm cho nhứt gân, mỗi tay mỗi chơn, đi đứng chẳng yên, sanh ra mất máu, mặt mày xanh xao khô khang ti vị.

Cho nên Bổn Dược Phòng xét kỹ mà chế hườn thuốc này đã dễ uống mà mùi lại thơm ngọt dùng liền thấy công hiệu như thần, đảm chắc chẳng có thuốc nào hơn dặng. Phạm bệnh sang độc bất luận đờn ông đờn bà, già hay trẻ hễ mang chứng sang độc như đã nói trên đây bất luận lâu mau hễ dùng đến thuốc này táng các thứ độc, liếng lạt da thịt như củ, hết nhứt hết mủ mà lại trừ tuyệt gốc độc trong mình, không còn tái phát lại nữa, mà lại khỏi lở loét hạn tự về ngày sau. (Là sanh con mạnh giỏi luôn luôn.)

Cách dùng: Mỗi lần uống một muỗng với nước trà, mỗi ngày uống hai lần, sớm mới thức dậy uống một muỗng, và tối trước khi đi ngủ uống một muỗng. Mỗi hộp đều có cái nhãn «Con bướm bướm» mới là thiệt thuốc của Bổn hiệu Tại Saigon, nhà số 23 đường Pellerin, có trữ bán lẻ.

THIỆT GIÁ

Mỗi hộp..... 1\$50

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÂN-PHƯỚC

Đường kin lập—Cantho

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

LA CHỦ TIỆM

Kính lờ cho quí ông, quí thấy rõ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hãng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ, kiểu có rỗng nước kiểu lén không đặng, ruồi bu không được lại khỏi ai rờ tay dơ, ai muốn mua ở vào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp bạng đong bạng trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

Thuốc điều hiệu Globe

(TRÁI ĐÁI)

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hút đã ngon, để dành lâu được không mốc, không mục.

Tại Hãng DENIS FRÈRES có trữ bán

Cantho.—Imp. del'Ouest

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành hấp mướn đèn khí đá (carbure) beo cuộc quan, hòn, an, ể, kỳ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông tốt hượng bạng, bán mới và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin, giấy bảm-ét đủ cỡ đóng theo kiểu kim hơi. Quí ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gởi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lưỡng mà ỏi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà hơ mà lành đồ và ỏi cho giá đồ phụ ông in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix couran)

Trương-văn-Hanh.

Cầnkhải.

Phổ cáo Đồng bạng

Kể từ buổi An-Hà An-quán,
Tại Cáo-thơ, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ơn dày
Mẫn-cần mua giúp, ngày này thanh-hành,
Thanh-nhân đặng cứu hàng rỗng mở
Máy sấm thêm, thấy thợ tin rỗng,
Lành in chỉ thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
Thiệp-tan.

Toa, số, bộ, làm càng ký lưỡng,
Chắc lại bền chẳng nhượng của người
Nói chỉ sách đóng tin thời
Lưng da, lưng bố, để dơi ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,
Tự điều cùng Sở ký Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy khăm,
Cách thi hành an, thiệt làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng đầy đủ bạng.
Thiếu chỉ dầu giấy lạng, mực ngời;
Chuồn trao, nao Phải nhữg lời.
Sang chơi t chuyển xin mời các ông
Toy vật liện, nay không dễ dũ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp da Quí-ngài là bơn.
An-Hà An Quán Bì Saintenoy Cáo-thơ.
Đầu kính.

Le Gérant: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA